

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בליל שושן פורים קטן תשע"ט לפ"ק

במסיבה של מצוה עבור בנין הביהמ"ד במאנסי

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון אלף פ"ג

ונראה דמצינו בשאול המלך שנתן לדוד את בגדיו (שמואל א יז-ט), וילבש שאול את דוד מדיו. וכתב רש"י נהפכו להיות כמדת דוד, אף שהיו של שאול שהיה משכמו ומעלה גבוה מכל העם (שם ט-ב), וכיון שראה שאול כן הכניס בו עין הרע, והרגיש דוד בדבר ע"ש. וכן אמרו חז"ל (יבמות עו:) דבשביל זה התחיל שאול לירא מדוד, דחזא ביה סימנא מלכות. ושאל עליו, אי מפרץ אתי אי מזרח אתי, אי מפרץ אתי מלכא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי חשיבא בעלמא הוי ע"ש. [ועיין שמן ראש ח"א השלם שמות תמא].

ואם כן בבגדי אהרן קדוש ה', גם כאשר הבגדים לא יהיו מתחלה כמדתו, מכל מקום כיון שהוא הכהן הגדול הראוי ללבוש בגדים אלו, יתהוו הבגדים מעצמם בדרך נס כפי מדתו, וכמו שהיה בדוד בבגדי מלכות של שאול, על כן צוה הכתוב שלא לסמוך על זה, אלא ולבש הכהן מדו בד, שתהא כמדתו בשעה שלובשו. ועל דרך זו צוה לעושי הבגדים, שלא יעלה על דעתם שלא ידקדקו על אופן עשייתו ומדתו, כי מעצמו יתהוו הבגדים כמדתו. אלא ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך 'לכבוד ולתפארת', שבשעת עשיה תהא עשייתם במדה נכונה בכל פרטיה, שיהיו לו לכבוד, ולא רק שאחר הלבשה יתהוו הבגדים מעצמם לכבוד ולתפארת.

והנשיאים הביאו את וגו' השמן למאור ולשמן המשחה ולקטורת הסמים (לה-כו). וברש"י אמר רבי נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה. אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו עבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו. כיון שהשלימו עבור את הכל שנאמר (שמות לו-ז) והמלאכה היתה דים, אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה. ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות משמם, והנשאם כתיב (במדב"ר יב-טז) ע"כ. ויש להבין למה הסיבו מן השמים אשר השמן יהיה מנדבות הנשיאים דייקא.

ונראה בהקדם לבאר מה שנאמר, ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת' (כח-ב). ויש לדקדק למה הדגיש בעשיית הבגדים שיהיו לכבוד ולתפארת, זה מתאים יותר כאשר מצוין להלביש את אהרן, שהלבישה תהא לו לכבוד ולתפארת, ולמה הקדים זאת בהציווי של עשיית הבגדים. עוד דרשו חז"ל (יומא כג:) ולבש הכהן מדו בד (ויקרא ו-ג), מהו מדו, כמדתו [כאן לימדך שיהא כתונת כהנים למדת קומתו, לא נגררות ולא מסולקות] ע"כ. ויש להבין שזהו לכאורה דבר פשוט, שאין עומדין לשרת אפילו מלך בשר ודם בבגדים שלא מתאימים להאדם כמדתו, ולאיזה צורך הוצרך הכתוב ללמד זאת.

ואמר הכתוב שוב להלן, והלבשת אותם את אהרן אחיך ואת בניו אתו, ומשחת אותם וגו' (כח-מא). ופירש באור החיים הק' שאחר שילבישם בעוד הבגדים עליו ימשחם, ולא קודם ע"כ. וברמב"ם (ה' כלי המקדש ד-יב) כתב, ומושחין אותו בשמן המשחה, ומלבישין אותו בגדי כהונה גדולה וכו' ע"ש. ומשמע דהמשיחה היתה קודם לבישת הבגדים.

ויש לומר בטעמו של הרמב"ם, דאיתא בילקוט (תהלים רמו תשנ) אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון מחבריק (תהלים מה-ח), אמר לו הקב"ה, אהרן אהבת צדק, לצדק את בני ושנאת מלחיבבן, על כן משחך אלקים שמן ששון מחבריק, שמכיון ששמן המשחה היה יורד עליו, אם היה קצור היה מאריך, אם היה שחור היה מתלבן, ואם היו פניו רעות היו משחקות. ומהו מחבריק, שהיה נאה וניכר מכל אחיו שנאמר (ויקרא כא-?) והכהן הגדול מאחיו ע"כ. (ועיין שמן ראש לחנוכה סימן ט).

ואם כן כאשר ימשחו את הכהנים ישתנה הכהן בגופו להיות יפה במראה, הן בגובהו והן במדת שאר אבריו, ואיך יהיו מלבושים שלבש מתחלה מתאימים עליו, ולא יהיו כמדתו. ועל כן מושחין אותו מתחלה, ורק אחר כך מלבישין, כדי שאם יצטרכו לשנות מדתם לפי מדת הכהן יוכלו לשנותו. אמנם דעת האור החיים הק' כפשטות הכתוב שהלבישו אותו תחלה, ואם ישתנה גופו על ידי המשיחה בדרך נס, הרי גם לבושו ישתנה עמו לפי מדתו, וזהו שהשמיענו 'והלבשת אותם' ואחר כך 'ומשחת אותם'. – ועל כן שפיר הזהיר הכתוב מתחלה שיעשו הבגדים מתחלת עשייתם כהוגן שיהיו לכבוד ולתפארת, שלא יסמוך שבשעת המשיחה כשישתנה גופו ישתנה גם הבגדים למדתו, אלא אין סומכין על הנס, ויעשה כל הבגדים כפי מדתו של הכהן.

*

ומעתה יש לומר דכמו שנשתנה הכהן גדול והמלך שנמשח, ונעשה משובח ומפואר בתוארו ויופיו, כמו כן כאשר משחו בשמן המשחה את המשכן עם כליו, אם היה איזה פגם בהם שלא היה נעשה כהוגן באונס או בשגגה, היה השמן המשחה מיפה את הכל, ויצא מפואר והדר ביופיו באופן היותר נאות. והנה הנשיאים היו אומרים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו. ונראה דכוונתם היה על דרך שאמרו (סוטה יג): כל העושה דבר ולא גמרו, ובא אחר וגמרו, מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו ע"ש. וכן איתא ברש"י (דברים ח-א) שאין המצוה נקראת אלא על שם הגומרה, שנאמר (יהושע כד-לב) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, והלא משה לבדו נתעסק בהם להעלותם, אלא לפי שלא הספיק לגמרה, וגמרוה ישראל, נקראת על שמם (תנחומא ה) ע"כ. ולכן רצו הנשיאים שגמר המשכן תהא על ידם, ויעלה עליהם הכתוב כאילו הם עשאו. אך בסופו לא עלתה בידם שאיפתם, שהרי הציבור השלימו את הכל, והמלאכה היתה דים.

ובהיות שהם היו אנשים גדולים נשיאי ישראל, ורצון יראיו יעשה, על כן הזמין ה' להם שיביאו את שמן המשחה, שכאשר ימשחו בהם הכהנים והמשכן והכלים, יתעלו כולם ביופים ותוארם באופן היותר נאות, אם כן באמת הם גמרו והשלימו כל מלאכת המשכן, ושפיר יהיו נקראים הכל על שמם, כפי שעלה ברצונם תחלה. ואם כן גמר המשכן היה על ידם בכפליים, חדא, שלא נתקדשו הכהנים והמשכן עם כליו, רק על ידי השמן המשחה שהם הביאו. שנית, שגם עצם מהותם נגמרו ביופיים ובמראיתם על ידיהם.

